

Een onverwachte voetbalwedstrijd

Opmerking: Onderaan deze lesopzet staat een bijlage met begeleidingspunten en informatie. Deze bijlage is als steun bedoeld voor jou om tijdens de les erbij te houden mocht je dat nodig vinden. In deze les wordt aangeraden om *geen echte bal te gebruiken*;

Stap 1: Oriënteren

- ◆ Hier gaat het over (betekenis)
 - Wat als iemand zoveel ballen op het veld gooit? [Dan wordt het een rommeltje]
 - Wat als de bal het stadion uit wordt geschoten? [Gaan de mensen op straat voetballen]
 - Wat als hij als keeper in het doel staat? [Dan laat hij geen bal door!]

Stap 2: Onderzoeken

- ◆ Hierop gaan ze letten (vorm)
Toon de video over mimiek en gebaar of herhaal mondeling met de leerlingen de inhoud en de aandachtspunten.
- ◆ Hiermee gaan ze het doen (materie en werkwijze)
Toon de video over improviseren of herhaal mondeling met de leerlingen de inhoud en de aandachtspunten. Deze staan als bijlage onderaan deze lesopzet. Behandel niet teveel improvisatieregels in één keer, verspreid het over de les.
- ◆ Zo komen ze op ideeën (onderzoek)
Toon de video of herhaal mondeling met de leerlingen de inhoud en de aandachtspunten.

Warming up klassikaal.

De groep zit in een kring.

Instructie: *Ik geef straks een spelopdracht, als je die wil uitvoeren steek je je vinger op. Je loopt dan naar een ander en belt aan, die speler staat op en doet open. Dan start de improvisatie.*

Spelopdrachten:

- Je bal is op het dak beland en je vraagt of je hem mag pakken
- Bij het voetballen heb je je bezeerd en je vraagt of je naar huis mag bellen
- Je haalt de ander thuis op om te gaan voetballen
- Je bal is zacht en je wil hem oppompen.

Geef kinderen steeds even de tijd om te improviseren en sidecoach (zie bijlage voor de leerkracht) desnoods. Doe dit vooral op handelingsgerichtheid (niet te passief improviseren). Bespreek het kort na op de basisregels en doe er niet meer dan drie zodat andere kinderen niet te lang hoeven te kijken en snel aan het werk kunnen.

Warming up tweetallen.

De groep zitten in tweetallen in het lokaal op de grond, ze bepalen wie a is en wie b.

Instructie: A gaat staan en belt aan bij B, deze staat op en doet de deur open. A opent het spel, verzin wat je zou kunnen doen met of over voetbal: voetbal spelen, voetbal kijken op tv, aanmoedigen in een stadion, enzovoorts. Zorg dat je met elkaar meespeelt en actieve voorstellen doet aan A.

Doe dit een keer voor met een kind voordat de kinderen in tweetallen aan de slag gaan. Bel met een denkbeeldige fles frisdrank aan bij het kind, ga samen voetbal kijken op tv en laat wat gebeuren (de stroom valt uit, of de fles frisdrank spuit leeg bijvoorbeeld). Rond de improvisatie dan af. De kinderen gaan staan, verzinnen verder zelf hun spelsituaties en wisselen zo lang om totdat je aangeeft dat ze op hun plek mogen gaan zitten.

Stap 3: Uitvoeren

Maak 5 werkgroepen. De groep zit in hoefijzeropstelling in werkgroepen bijeen, ze krijgen pen en papier.

Instructie 1: *Jullie krijgen als team de opdracht om een vreemde gebeurtenis te verzinnen en die kort op te schrijven. Dat mag fantasievol zijn, hoeft dus niet realistisch te zijn. Ik lees ze straks snel door om te kijken of het handschrift te lezen is en of er geen geweld in de opdracht zonder zit. Als jullie klaar zijn vouw je het papier dubbel en schrijf je jullie teamnummer op het papier.*

Instructie 2: *Het eerste team begint zo met improviseren, ik kies iemand van het andere team uit om op een gegeven moment een spelidee in de improvisatie te spelen, het team moet zo goed mogelijk meespelen.*

Team 1 begint, iemand van team 5 komt bij jou staan. Als team 1 goed op gang is laat je de speler van team 5 in het spel die het idee namens team 5 inbrengt. Jij wijst een speler van een ander team aan dat hun verzonden fantasierijke voorval in de improvisatie inbrengt. Sidecoach waar nodig. Geef ieder team een groot applaus, ook als het nog niet zo goed ging.

Wees je ervan bewust dat kinderen kwetsbaar zijn wanneer ze improviseren, dus richt je met name op de momenten dat het goed ging. Bespreek iedere improvisatie na met behulp van de vragen op de volgende pagina.

Werkgroep 1 verzint een voorval voor de voetbalwedstrijd van werkgroep 5.
Werkgroep 2 verzint een voorval voor de voetbalwedstrijd van werkgroep 1.
Werkgroep 3 verzint een voorval voor de voetbalwedstrijd van werkgroep 2.
Werkgroep 4 verzint een voorval voor de voetbalwedstrijd van werkgroep 3.
Werkgroep 5 verzint een voorval voor de voetbalwedstrijd van werkgroep 4.

Stap 4: Evalueren

◆ Nabespreken: wat hebben we geleerd?

- Vraag 1 (betekenis): Heb je het goed kunnen volgen, hoe pakte het spelidee van het andere team uit?
- Vraag 2 (werkwijze): Waar was sprake van sterk improvisatiespel, wanneer lieten ze hun spel 'ontstaan' en speelden ze met elkaar mee?
- Vraag 3 (werkwijze): Wat gebeurt er tijdens sterk improvisatiespel, wat doen ze precies?
- Vraag 4 (vorm): Heb je de pictogrammen herkend? Waar kwamen ze voor? Als je een tip wil geven, geef dan eerst een top.

Kerdoel

In deze les onderzoeken we voetbalsport en sluiten hiermee aan bij kerndoelen 12, 34 en 57.

Bijlage: checklist improvisatiespel voor de leerkracht.

Gebruik deze bijlage wanneer je ondersteuning nodig hebt bij het begeleiden van improvisatiespel. Het zijn basisregels en tips, voor verdere verdieping kun je de vakliteratuur raadplegen.

Sidecoaching: de leerkracht geeft zacht aanwijzingen vanaf de kant. Doe dit alleen in noodgevallen.

Begeleidingaspecten.

Handelingsgericht: passief spel wordt eentonig om naar te kijken, vaak brengt dat onrust in het publiek teweeg.

! Side-coach open ('denk aan je spelhandeling' of 'ga wat doen') of gesloten (bijvoorbeeld 'het gaat regenen' of 'de hond ontsnapt').

Blokken: een kind gaat niet in op de spelaanbieding/spelrealiteit van een medespeler.

! Analyseer achteraf, of grijp in wanneer het spel echt stagneert. In de kern van de les los je het vaak op met sidecoachen als de spelers er niet uit komen.

Negativiteit: is er sprake van negativiteit dan is het spelverloop bijna nooit bevredigend.

! Zet het spel terug en laat suggesties uit het publiek komen. In de kern van de les los je het op met sidecoachen.

Te lange improvisatie: soms kabbelt het of gaan de spelers wel erg lang door.

! Side-coach: 'Speel naar een eind' bijvoorbeeld.

Sidecoach actietips:

Alleen wanneer het nodig is geef je aanwijzingen vanaf de kant, vaak om meer actie in het spel te krijgen.

Tips hiervoor:

Er gebeurt iets onverwachts.

Je laat het uit je handen vallen.

De elektriciteit valt uit.

De waterleiding springt.

Het huisdier ontsnapt.

Er breekt noodweer uit.

De motor valt uit.

Er komt water onder de deur door.

Er breekt brand uit.

Het dak lekt.

Je verslikt je.

Er zit een mier onder je trui.

Er ontstaat een aardbeving.

Je krijgt een: *hoestbui, lachbui, huilbui, niesbui, allergische reactie, een angstaanval, smetvrees.*

Je kan ineens: *in de toekomst zien, onzichtbaar worden, gedachten lezen, je huisdier verstaan.*